

Kari Artio

Liisa Joutomaalla

Liisa joutomaalla

Kari Artio

Liisa joutomaalla

© 2020 Kari Artio

Kannen suunnittelu ja kuvat: Kari Artio

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2279-4

Y K S I

-Herranjumala mikä metakka! Liisa tuhahti herätessään yöllä kello kolme keskeltä mitä typerintä unta. Tyhjältä tontilta hänen kotitalonsa vierestä kuului omituisia meteliä, eikä Liisa osannut sanoa mikä sen aiheutti, sillä hän näki vain välkkyvien valojen heijastuvan kadunvarren julkisivuista ja haistoi ilmassa vienon palaneen käryn. "Minun ei tarvitse sietää tuolaista jumalattomuutta tähän aikaan yöstä!", Liisa ajatteli itsekseen, "Semminkin kun se saa minut uneksumaan holtittomasti. Minä soitan poliisit paikalle." Mutta se oli helpommin sanottu kuin tehty, sillä Liisa oli hukannut langattoman puhelimensa ja hän joutui etsimään sitä kaikkialta ennen kuin löysi sen sängystä tyynyn alta, jonne hän oli sen laittanut siksi, että sen sieltä helposti löytäisi.

-Haloo, onko poliisilla? Liisa aloitti näppäilyään numeron.

-Miksei poliisillakin voisi olla, mutta kun kaipaatte kunnon kinkkua, voin vanhoa, että lihakauppiaalla on! möreä, mutta iloinen miehenäni vastasi ja katkaisi puhelun antamatta Lii-

salle aikaa pahoitella. "Miten lihakauppiaat valvovat tähän aikaan yöstä?" hän ihmetteli ja veivasi numeron uudelleen tarkkaavaisesti.

-Anteeksi, olenko soittanut poliisiasemalle? Liisa aloitti.

-Niin, ehkäpä joskus olettekin, mutta nyt te kyllä soittitte lihakauppiaille. Mitähän saisi olla? vastasi jälleen tuo möreä, mutta iloinen mies. "Eikö tämä muka ole poliisin numero?" Liisa kysyi ihmeessään, sillä numerossa oli vain kolme numeroa ja erehtyminen epätodennäköistä. "Kyllä tämä on poliisin numero," mies jatkoi, "Mutta tämä on myös lihakauppa. Voin toki yhdistää poliisille jos te välttämättä haluatte, mutta eikö entrecote ajaisi saman asian?" mies sanoi kuin se olisi aivan luonnollinen asia. Liisa ja lihakauppias keskustelivat vielä hetken eri lihavalmisteista ja kävi ilmi, että säästötoimien vuoksi poliisilaitoksen oli täytynyt luopua puhelinvaihteestaan ja tarjota sen ylläpitoa ulkopuoliselle. Lihakauppias oli voittanut tarjouskilpailun ja käytti nyt luottamuksellista tointaan törkeästi omien tuotteidensa markkinointiin.

-Voisin ottaa puoli kiloa potkaa, jos te nyt heti yhdistätte poliisille, Liisa sanoi yskän ymmärtäen, ja lihakauppias teki työtä käskettyä; linjalta kuului ensin kolmea erilaista rahinaa ja kahta kilinää ja minuutin ajan kevyttä taukomusiikkia (instrumentaaliversio "Hey Judesta") ja sitten toisessa päässä vastasi pirteä naisenääni:

-Hyvää päivää!

-Hyvää päivää! Onko tämä nyt vihdoinkin poliisilla? Liisa sanoi jo hyvin ärtyneenä ja huolestuneena yhteiskunnan tilasta.

-Noo, sinnepäin, sinnepäin, te varmaankin soititte juuri äsken lihakauppiaille? nainen kysyi, Liisa myönsi, ja nainen jatkoi: -Ja tilasitte mitä?

-Puoli kiloa potkaa, Liisa vastasi.

-Ahaa, potkaa, hyvä valinta, jos saan sanoa! Mutta tarvitsettehan te toki lisukkeita potkallenne, perunaa, salaattia, kenties kananmunia? nainen jatkoi markkinointihenkisesti.

-Missäs tämä nyt on?

-Peruna- kananmuna- ja salaattikauppialla. Paljonko pannaan ja mitä?

-Minä haluan puhua poliisin kanssa! Liisa huusi puhelimeen eikä ollut enää lainkaan väsynyt, mikä ärsytti häntä entisestään.

-Hetkinen, hetkinen, rauhoittukaas nyt, tämä on vain tällainen välivaihe tässä, saattehan te puhua ajallanne, lihakauppias varmaankin ajatteli että te tarvitsette täältä jotakin, potka saattaa pelkältään olla kuivaa ja tarttua kurkkuun, mutta jos ei niin ei, ymmärränhän minä, ei tarvitse hermostua, me vain haluamme palvella asiakkaitamme paremmin ja paremmin. Yhdistätkö teidät nyt sitten poliisille? nainen sanoi jo hieman alistuneesti.

-Hetkinen, huudahti Liisa, Jos minä nyt sitten kuitenkin ottaisain tiun munia ja kilon perunoita, kiitos!

Nainen ilahtui ja kirjasi tilauksen ylös, ja kun Liisa ymmärsi ihmetellä miten elintarvikkeet hänelle toimitettaisiin, nainen sanoi vain, että heillä oli keinonsa.

Vihdoin ja viimein, kolmentoista pienen pirahduksen, seitsemän räähdyksen ja melko mukiinmenevän instrumentaali-version "Yesterdaystä" jälkeen uusi ääni vastasi puhelimeen.

-Poliisiasemalla, sanoi ääni, joka oli kärsinyt matkalla.

-Onko tämä todellakin poliisiasemalla? Liisa kysyi ihmeissään ja epäuskoisena.

-Kyllä on, mitä haluatte? Oletteko ehtineet ajatella jälkiruokaa?

-Nyt en yhtään ymmärrä, Liisa sanoi ja hänen epäilyksensä heräsi, vaikka häntä itseään alkoi nukuttaa.

-Niin, ääni jatkoi, saamiemme tietojen mukaan olette tilanneet puoli kiloa potkaa, kilon perunoita ja tiun munia. Mutta mikäpä sopisi tuollaisista aineksista valmistetun aterian jälkeen paremmin kuin raikas sitruunakakku? Tai suklaakakku.

Lyhyen ja raivoisan keskustelun aikana liisalle selvisi, että hän puhui lihakauppiaan miniän ja peruna-muna-kauppiaan tyttären kanssa, joka oli poliisiasemalla töissä jonkinlaisena kahvinkeitäjä-valokopioija-kakunmyyjänä ja useimmiten vastasi vielä puhelimeen, sillä ketään muuta ei varsinkaan

näin öiseen aikaan ollut saatavilla, koska poliisit olivat katso-
massa poliisivideoita videohuoneessa ja olivat laittaneet oven
lukkoon ja äänen täysille.

-Haluaisin tehdä ilmoituksen kovasta metelistä, Liisa pääsi
vihdoin asiaan.

-Niin minäkin haluaisin, kakunmyyjä vastasi, ja totisesti Li-
sa saattoi kuulla, että pyssyjen pauke ja renkaiden vingunta
oli poliisiasemalla melkoinen. He joutuivat lopulta huuta-
maan toisilleen saadakseen äänensä kuulumaan metelin ja
toistensa huudon yli. Kun poliisien katselema elokuva hetken
kuluttua saapui suvantovaiheeseensa, onnistui kakunmyyjä
koputtamaan kuuluvasti oveen ja sai houkuteltua erään poli-
seista puhelimeen.

-Poliisi puhelimesta, poliisilta kuulostava miehenääni sanoi
puhelimeen. Liisasta tuntui, kuin tilanne olisi jo hallinnassa.

-Luojan kiitos, vihdoinkin! Liisa huokasi, mutta lisäsi vielä
varmuuden vuoksi: -Te ette myy mitään?

-En toki, ha haa, säännöthän jo kieltävät moisen, poliisi sanoi
leppoisasti samantien kuitenkin terästäytyen. -Mutta voin
kyllä antaa teille numeron josta saatte lautasliinoja ja kerta-
käyttöastioita kotiinkantohintaan!

-Ei kiitos, Liisa torjui ja jatkoi: -Haluaisin tehdä ilmoituksen
kohtuuttomasta metelistä.

-Oliko meteli aikaisemmin kohtuullista ja koska tämä kohtuuttomuus tarkalleen ottaen alkoi? Poliisi sanoi ääni värisen, sillä hän oli hieman hermostunut nyt kun elokuvan tahti tuntui paukkeesta päätellen taas kiihtyvän ja videohuoneesta kantautui huutoja kuten "Ei voi ampua noin läheltä ohi!" ja "Mauno tänne äkkiä kattoo! Näilön ny se pyssy mistmä puhuin!".

-Se oli kohtuutonta heti kun heräsin.

- "Herääminen muutti metelin kohtuuttomaksi," poliisi sanoi hitaasti kuin muistiin kirjoittaen ja Liisa pelästyi että tässä olisi nyt hyvinkin tilaa vakavalle väärinkäsitykselle.

-Kyllä se oli jo pitempään kohtuutonta.

-Mutta se ei haitannut nukkumistanne?

-Haittasi, koska heräsin siihen!

-Mistä pääättelette heränneenne meteliin, ettekä vain muuten vain? Miettikää tarkkaan, mitä vastaatte!

-En heräile muuten vain yöllä kello kolme! En herää edes vessahätään, vaan lasken alleni! Tulettehan te katsomaan sitä?

-Puhutteko te nyt.. mistä?

-...tästä metelistä, aaargh!

-Rauhoittukaa. Kyllä me voimme tulla katsomaan sitä, mutta olisiko siitä yhtään mitään hyötyä? Meteliä pitäisi kaiketi enemminkin niin kuin kuunnella.

-Tietysti, Liisa vastasi, ja lisäsi: -Hohhoijaa.

-Kuulkaahan neiti, me teemme nyt näin: Me katsotaan täällä poikien kanssa tämä filmi ensin loppuun ja siirrymme sen jälkeen välittömästi havainnoimaan tilannetta siellä. Sopiiko?

Liisa myöntyi, sanoi poliisille näkemiin ja katkaisi puhelun sulkemalla puhelimen napista painamalla.

Tällä välin meteli naapuritontilla oli yltynyt tolkuttomaksi; se sisälsi autojen äänimerkkejä, sahaamista, erilaisia huutoja ja vapautunutta kiljahtelua; lisäksi kuului tietysti kovaäänistä musiikkia useammastakin lähteestä mutta myös metallista takomista ja jotakin, jota ehkä parhaiten voisi kuvata "väkivaltaiseksi ähinäksi". Kaiken kukkuraksi tanssivat ihmiset saivat rytmikkäällä hytkymisellään talojen ikkunat helisemään. Musiikkina soi Gloria Estefan.

"Pian poliisit saapuvat paikalle ja lopettavat juhlat lyhyeen," Liisa ajatteli, "Mutta sitä ennen on turha yrittää nukkua. Teen itselleni muutaman voileivän."

Liisa käveli pienen asuntonsa halki keittiönurkkaukseen ja avasi jääkaapin, mutta se lommotti kirkkaana tyhjyyttään. Tiskipöydällä oli kaksi kuivaa paahtoleivän palasta mutta ei mitään niiden päälle. "Ja minähän syön nämä leivät ja ne ovat herkullisia!" Liisa julisti raivoissaan, repi huoneen keskellä olevan pöydän päällä olevasta kukkamaljakosta vielä tuoreet

viisivuotissyntymäpäiväkukkansa, kolme ruusua ja kaksi tulppaania, ulos, irrotti kukat varsista ja ripotteli terälehdet paahtoleipiensä päälle. "Mausta en tiedä mutta haju on mainio!" Liisa sanoi ääneen itselleen mutustaessaan hieman kuivaa ja kitkerää yöpalaansa epäillen joka puraisulla enemmän ja enemmän tyytyväisyyttään itseensä.

*

*

*

Kuten sanottua Liisa asui yksin omassa yksiössään ja vieläpä melko kyseenalaisessa osassa kaupunkia, niin kutsutulla "Joutomaalla" sataman, teollisuusalueen ja kaupungin kulmassa, vankilan viereisessä taloyhtiössä joka sai ainoat tulonsa kivijalan haisevan baarin vuokrasta, jossa vapautuneet tai karanneet vangit joivat ensimmäiset väljähtäneet oluensa. Useimmat äidit eivät olisi ulkoiluttaneet alueella lemmikkirottiaan saatikka edes kertoneet koko alueesta viisivuotiaille lapsilleen, mutta Liisapa ei ollutkaan mikä tahansa lapsi: hänellä oli taskussaan täysi-ikäisen ihmisen paperit ja takanaan (seinällä kehystettynä) korkeakoulututkinto, jonka hän oli suorittanut edellisenä kesänä vanhempiansa kesämökillä nk. etäopiskeluna. Kyseessä oli edistysellinen opetustekninen kokeilu, mökki oli kaukana ja kuvauksellinen, Liisassa oli ollut sopivasti medialumoa ja hän valmistui ennätysajassa par-

hain mahdollisin arvosanoin. Prosessissa Liisaa oli auttanut huomattavasti hänen nelivuotiaana sairastamansa vakava lukuripuli, joka sai hänet lukemaan pakonomaisesti kolme, neljä, viisi tai kuusi kirjaa päivässä. Fiksuhkona tyttönä hän oli päättänyt ottaa ja ottaa taudista kaiken mahdollisen hyödyn irti. Niinpä hän luki ja samalla sisäistäen omaksui ala-asteen oppimäärän kuukaudessa, yläasteen viikossa ja lukion kahdessa päivässä. Tauti huipentui yliopistoon, jossa hän ei ehtinyt vanheta kuin puoli tuntia ja josta siitäkin kaksikymmentä minuuttia ruokalan jonossa ja viisi vessassa. Loput viisi minuuttia kului etäopiskelukuprasta sopimiseen, joka oli itse asiassa hänen tiedekuntansa professorin kehittämä rahanlypsylaite, todellinen helvetinkone laitosten välisessä sodassa ikuisesti kapenevista määrärahoista. Valtavan mediarumban tahdissa valmistunut Liisa anoi ja sai presidentiltä osittaisen täysi-ikäisyyden, vaikka monet, erityisesti keskustapuolueen jäsenet, harasivat vastaan moisen luonnottomuuden edessä.

Miten Liisa oli sitten muuttanut omaan asuntoon? Kuinka hänen vanhempansa olivat päästäneet hänet yksin maailmalle? No, siinä asiassa heidän oma lehmänsä oli utareita myöten ojassa, sillä molemmat olivat opettajia ja mukana kansanliikkeessä joka ajoi täysiä kansalaisoikeuksia kaikille lapsille, koska kyseisen kansanliikkeen mukaan lapsissa oli kansakun-

nan tulevaisuus. "Valta tulevaisuudelle!", he hokivat pettyneinä nykyhetkeen ja ärtyneinä lastenhoidon vaivalloisuudesta. Niinpä kun Liisan vanhemmat huomasivat lapsensa poikkeuksellisen kehityksen ei heillä ollut muuta mahdollisuutta kuin tarttua hieman lujemmin hieman keskihintaista kalliimpaa viiniä sisältävien viinilasiensa jaloista, varoa luomuvillapaitojaan ja antaa tyttärensä mennä, sillä eiväthän he voineet toimia omia opetuksiaan vastaan, vaikka heitä olisi niin huvittanutkin tehdä (niin kuin heitä huvittikin), sillä eivät he olisi halunneet päästää omaa pienokaistaan yksin maailmalle. Tämä on vain eräs niistä lukuisista opettavaisista esimerkeistä sellaisista tilanteista, joissa vanhemmat asettavat lapsensa epämiellyttävään välikäteen¹.

Mediassa Liisaa pidettiin jonkinlaisena ennakkotapauksena, muttei oikein tiedetty mistä. Hänen mielenterveyttään epäiltiin useaan eri otteeseen, mutta kerta kerran jälkeen Liisa voitti suuren yleisön suosion valloittavan persoonallisuutensa ja tasapuolisen oppineisuutensa ansiosta. Liisa olisi voinut jatkaa parrasvalojen ruskettamaa elämää kuinka kauan vain olisi halunnut, mutta tottumaansa ripeään tahtiin hän hyvästeli julkisuuden kertoen kaikille, että haasteet työelämässä

¹ (kuvaannollisesti) tukalasta, kiusallisesta, epäkiitollisesta tilanteesta, jossa jokin joutuu olemaan kahden osapuolen välissä

odottivat häntä jo, muka. Liisa poistui takavasemmalle, joutomaalle, jonne häntä ei seurattu.

*

*

*

Tällä välin Liisa oli ehtinyt syödä hengityksen raikastavan leipänsä, joten hän röyhtäisi pikku röyhtäisyn ja käveli ikkunan luo. "Mitä ihmettä?" Liisa ajatteli ääneen, "poliisien olisi tähän mennessä pitänyt jo ehtiä paikalle ja hajottaa metelöivä kansanjoukko. Jokin on mennyt pieleen, minun on soitettava taas poliisiasemalle." Ja niin hän tekikin samantien, sillä nyt tyhjän tontin jyske sai rappauksetkin tippumaan katosta.

-Lihakaupassa.

-Saanko poliisille, Liisa sanoi.

-Mitä ja kuinka paljon?

-Anteeksi, en ymmärrä.

-Paistia, oletan? lihakauppias esitti asiallisesti, mutta Liisa raivostui nyt niin pahasti ja kirosi niin rumasti, että lihakauppias yhdisti eteenpäin sen enempiä vänkäämättä.

-Kananmunia, kananmunia! Huusi nainen puhelimessa kuin yleisellä torilla. Kaalinpäitä, kissanpäitä, koiranpäitä! Päitä ylipäänsä! Kahden ostajalle kolme, kolmen ostajalle neljä, neljän ostajalle turpakeikka!

-Poliisiasemalle! Liisa kirkui puhelimeen, ja nainenpa yhdistikin eteenpäin sen edullisimmista tarjouksista.

-Poliisiasemalla, vastasi kakunmyyjä.

-Minä täällä taas, jos muistatte, Liisa sanoi.

-En minä anteeksi vaan muista mutta kai te silti olette vielä siellä?

-Minä pyysin poliiseja taltuttamaan metakan, mutta se vain yltyy ja yltyy. Lähtikö sieltä kukaan ajoon?

-Lähti, ja ne hekotteli mennessään, kakunmyyjä sanoi.

-Minkä takia?

-Aina ne hekottelee.

-Onko siellä enää ketään?

-On täällä Wrappilan Paavo, mutta se nukkuu.

-No herättäkää se ja pankaa se puhelimeen! Liisa huusi.

-Minä yritän. Kuului kuinka puhelimen kuuloke laskettiin kolahtaen alas ja hetken kuluttua väsynyttä örinää ja laiskaa jalkojen laahausta, kun Paavo käveli puhelimeen ja kompastui.

-Kuka helvetti täällä pitää puhelinta lattialla? Perhanan Eeva! Haloo, kuka siellä?

-Täällä puhuu Liisa, Liisa vastasi.

-Sinullahan on ihan kuin lapsen ääni!

-Hyvinkin mahdollista, Liisa sanoi ja selitteli asiaansa. Paavo kertoi muiden lähteneen heti elokuvan jälkeen eikä heistä

Kirja, jossa lapriprofessori etsii
epätavallisesti mielekästä työtä ja
kauppakeskus tuhoaa maailman

www.vesireitti.com